СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Спецкурс з проблем викладання географії в ЗЗСО»

Компонента освітньої програми – *обов'язкова* (*3 кредити*)

Освітньо-професійна програма	**Географія**
Спеціальність	014 Середня освіта (Географія)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Ковбінька Галина Дмитрівна, к.геогр. н. https://terra.chnu.edu.ua/galyna-dmytrivna-hodan/
Контактний тел.	+380509129028
E-mail:	g.kovbinka@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	
Консультації	Очні консультації - вівторок 13.00 - 14.30 (за попередньою домовленністю); Онлайн консультації - четвер 14.40 - 15.30

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни Виявлення об'єкту дослідження проблем викладання географії у школі. Характеристика структури проблем викладання географії в школі, ознайомлення з основними завданнями та історією становлення викладання географії у школі. З'ясування головних закономірностей викладання географії та встановлення особливостей сучасних методик викладання. Розглянути різноманіття педагогічних методів та технічних засобів викладання географії у школі.

Завдання вивчення дисципліни

- навчити студентів аналізувати та характеризувати основні методи викладання географії у школі;
- вільно володіти прийомами, засобами та способами викладання географії у школі;
- оцінювати сучасний стан умов та методів викладання географії у школі.

Компетенції, якими має володіти студент у процесі вивчення дисципліни

- вільне володіння теоретичним матеріалом;
- вироблення навичок у викладанні географії у школі;
- вироблення навичок вільного орієнтування на уроці географії та володіння географічною інформацією.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ В ШКОЛІ	
Тема 1	Предмет і завдання методики викладання географії
Тема 2	Професійно–педагогічна компетентність майбутнього вчителя географії та роль педагогічної практики у її формуванні
Тема 3	Розвиток методики викладання географії у школі
Тема 4	Система методичної підготовки майбутніх учителів
Тема 5	Організація роботи учнів на уроках географії
Тема 6	Технології модульного навчання у загальноосвітній школі
МОДУЛЬ 2. Практичні аспекти викладання дидактики	
Тема 1	Профільне вивчення географії як один із напрямів інноваційної діяльності загальноосвітніх шкіл
Тема 2	Вплив сучасних тенденцій у географічній науці на процес вивчення географії у школі
Тема 3	Екологізація географічної освіти
Тема 4	Система методичної підготовки майбутніх учителів (повторення, деталізація)
Тема 5	Організація роботи учнів на уроках географії (повторення, розширення)
Тема 6	Активізація учня на шкільних уроках географії
Тема 7	Культурологічні засади географічної освіти старшокласників

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу «Спецкурс з проблем викладання географії в ЗЗСО (новітні технології навчання)» залучається низка сучасних освітніх технологій, зокрема, електронне навчання, інформаційно-комп'ютерні технології, інтерактивні заняття (заняття дискусійна група, заняття з навчанням одних студентів іншими), інтегровані заняття.

Форми організації навчальної роботи загальні (групові/індивідуальні, аудиторні/позааудиторні); конкретні (лекції, практичні заняття, індивідуальна/групова консультація, виконання самостійних / індивідуальних дослідницьких завдань)

Під час вивчення курсу «Спецкурс з проблем викладання географії в ЗЗСО (новітні технології навчання)» доцільно використовувати наступні методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- словесні (лекція, бесіда з елементами дискусії, розповідь, пояснення) для проведення лекційних занять;

- наочні методи здебільшого використовуються для проведення практичних робіт, серед яких найпоширеніші такі: демонстрація, графічні методи, презентації, ілюстрації, відеоматеріали, тощо;
- практичні заняття;
- екскурсії;
- навчально-рольова дискусія;
- проектний метод;
- аналіз джерел і літератури;
- візуальні та аудіовізуальні методи
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (курси-ресурси, мультимедійні, дистанційні, web-конференції та вебінари тощо).

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

***Поточний контроль*:** При вивченні дисципліни «Спецкурс з проблем викладання географії в ЗЗСО (новітні технології навчання)» рекомендується використовувати такі методи і форми контролю:

1. Для контролю засвоєння лекційного матеріалу: письмові модульні контрольні роботи; поточне тестування; підсумковий письмовий чи тестовий залік.
2. Для контролю і оцінювання практичних робіт: практична перевірка і оцінювання кожної практичної роботи.
3. Додатково: звіти, реферати, проєкти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; поточний та підсумковий тестовий контроль; залік.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, написання модульних робіт, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Підсумковий контроль *– залік.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, за умови, що кожна тема повинна бути здана хоча би на мінімальну оцінку. Роботи, які здаються не вчасно без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання рубіжних контролів (модулів) відбувається за дозволом лектора за наявності документів, що підтверджують поважні причини. Студенти повинні всі роботи виконувати самостійно, без допомоги сторонніх осіб чи використання заборонених джерел (в тому числі різних девайсів). При

дистанційному навчанні або онлайн-тестах заборонено користуватися матеріалами, які не передбачені правилами проведення оцінювання (наприклад, пошуковими системами, готовими відповідями тощо). У випадку виявлення таких порушень роботи не оцінюватимуться, а результати анульовуються.

Відвідування занять (як лекційних, так і практичних) є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, академічна мобільність) навчання може відвідуватись індивідуально у формі онлайн при попередженні викладача.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/jxdbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi at-2023plusdodatky-31102023.pdf

Рекомендована література

1. Безуглий В.В. Педагогічні можливості комп`ютерних систем при вивченні фізичної географії // Рідна школа. – 2000. – № 12. – С. 30-32.
2. Елькін М.В. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя географії засобами проектної діяльності: Автореф. дис…..наук. ступеня канд. педаг. наук / 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Марк Веніамінович Елькін, Бердянський державний педагогічний університет. – К., 2005. – 22 с.
3. Кобернік С.Г. та ін. Методика викладання географії в школі : Навчально-методичний посібник. – К. : Стафед - 2, 2000. – 320с..
4. Концепції профільного навчання в старшій школі // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України – 2003. - №24. – С. 3-15.
5. Криловець М. Г. Полікультурне виховання майбутніх учителів географії / М. Г. Криловець // Наук. записки Ніжин. держ. ун-ту ім. М. Гоголя: Психолого-педагогічні науки. – 2005. - № 4. – С. 123 – 125.
6. Круглик Л. І., Паламарчук Л. Б. Вивчення проблем соціальної географії в школі: Навч.-метод. посібник. – Кам'янець-Подільський: "Абетка-НОВА", 2001. – 140 с.
7. Мелько Л.Ф. Географія культури і шкільна географія // Географія та основи економіки в школі. – 2001. – №2. – С. 12–14.
8. Мелько Л.Ф. Культурологічний напрям географічної освіти: сучасні реалії та концептуальні положення // Рідна школа. – 2002. – №1. – С. 51–53.
9. Мелько Л.Ф. Розвиток культурологічного напряму шкільної географічної освіти (XVIII ст. – 80-ті рр. XX ст.) // Наука і сучасність. Збірник наукових праць Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. – К., Логос,

2001. – Т. XXVI. – С. 51–57.

10. Мелько Л.Ф. Шкільний підручник у формуванні культурологічних засад географічної освіти старшокласників // Проблеми сучасного підручника: Зб. наук. праць / Редкол. – К.: Педагогічна Думка, 2000. – Вип. 2. – С. 101–104.

11. Олійник В.О. Система педагогічної освіти та педагогічні інновації / В.О. Олійник // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2001.– № 4. – С.61 – 69.

12. Саюк В.І. Структура навчально-ігрової діяльності на уроках географії // Географічні дослідження в Україні на межі тисячоліть. Всеукраїнської наукової конференції студентів та аспірантів. – К.: ВЦ "Київський університет", 2000. – С. 10-11.

13. Саюк В.І.Місце і роль ігрових технологій у навчанні географії // Географічна наука і освіта в Україні. Зб. наук. праць. – К.: Фітосоціоцентр, 2000. – С. 63-64.

14. Шоробура І.М. Виховні можливості шкільної географії // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. праць. – Київ – Запоріжжя, 2004. – Вип. 32. – С. 380–385.

15. Шоробура І.М. Початки шкільної географії // Педагогічні науки: Зб. наук. праць. – Херсон, 2004. – Вип. XXXVII. – С. 68–72.

16. Шоробура І.М. Проблеми початкової природничої освіти в Україні (XVIII- середина XIX ст.) // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. праць. – Київ – Запоріжжя, 2004. – Вип. 33. – С. 216–221.

17. Шоробура І.М. Становлення шкільної географічної освіти в Україні (до середини XIX століття) // Вісник Житомирського педагогічного університету: Зб. наук. праць. – Житомир, 2003. – Вип. 12. – С. 242–245.

18. Шоробура І.М. Сучасні проблеми виховання та шкільна географія // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. наук. праць. – Київ – Вінниця, 2004. – Вип. 5. – С. 140–148.

19. Шоробура І.М. Шкільна географічна освіта: історія, проблеми, перспективи. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2005. – 350 с.

Допоміжна

1.**Halyna Khodan,** Kristina Melnychuk Extra-curricular work at the geography lessons. Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2017. – Вип. 793: Географія. – С.97-101.

2.Руденко В.П., Білоус В.А., Руденко С.С., **Ковбінька Г.Д.**«Німецька шкільна географія» Олександра Зупана в українських реаліях сьогодення. Науковий вісник ХДУ Серія Географічні науки № 20 (2024), С.72-79

3.**Ходан Г.Д.,** Верешко І. Використання топонімів у курсах шкільної географії Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2015. – Вип. 744-745: Географія. – С. 57 – 61.

4.Мельничук К., **Ходан Г.** Реалізація краєзнавчої складової в процесі навчання фізичної географії. Рельєф і клімат : Матеріали II Міжнар. конф. (26 – 28 верес. 2018 р.). – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., 2018. – С.104-105.